

Prologus in abachuc

Incepit expositio plogi in abachuc prophetam.

Qatuor prophetae. In isto plogo quedam tanguntur qui referunt ad prophetiam, et quedam qui pertinunt ad prophetam, et per tangunt duo qui referunt ad prophetiam primum est puenientia quarundam alias prophetarum cum

ista quod nota in principio.

secundum est puenientia expeditiois

dicitur quo dnota: ibi

De natum et. Post

modum tangunt ea qui

pertinent ad prophetam

et per tangunt nosque

puenientia: ibi. Qui vel

ex eo. secundum exprimitur

puenientie causa:

ibi. Nullus ei tam auda-

ci voce et. ubi quasi in-

culpat de blasphemia

cum de. Vide ostemeraria

vox sit. Huius in-

fra usus finez plogi

excusat. tertio nota-

tur quod spum prophetico

loquitur cum prophetice i-

ntelligentia: ibi. Nec

non ait aduertendum

vbi elidit falsas mo-

tani doctrinam duplum

per se cum dicit. Intel-

ligit quod videt. secundum

apli autem ibi. Per

apls et. Quarto o-

dit ptra qd intendit

prophetare: ibi. Illud

quod disce et. Qui

to quod tibi fuit: ibi. Et

ut scias quod eo et

Sexto quod intellige-

tia dictorum ex causis

est sumenda dicendi.

excusat eum Piero.

du dicendi causas ex-

ponit: ibi. Interim

fm lram et. Ultio

multipliciter ostendit

quod nullus de turbari ptra dnm si non sta-

tim de tribulatone eruit: ibi. Et quod si egrotus et.

Hic vi-

sus expositio in lete insistam et per transentes plana expo-

namus obscura. b) Zacharias in medio. ix. a. et circa fine

xij. c) Dionibus suis loquitur ad chromatiu epm ad cu-

ius instantia pmentatur est libn istu. et sicut credo pmenta-

rio ppositur plogu istum. Dni glo. in principio libri. Com-

mentarij Piero. ozee. iohel et amos abdiam et ionam pam-

machio. sup naum michae sophoni et aggeu paulo et eu-

stochio. sup abachuc chromatio et. Dni in originali inci-

pit sic plogus. Primu chromatij epo doctissime et. et in-

fra in eodem plogo d. Illud quod disce quod semel a me vio-

lenter exigisit quod semel gradus et scalas ad altiora inten-

ti hystoria tibi interpter. d) Ad discep. iusticie. i. ad con-

tentionem vel disputatorem de iusticia neglecta. e) Quare

osten. mihi et. videre. i. quare me tamdiu vivere pmisiisti

ut viderem. e) Iniquitate impiorum. f) Glaborez op-

presso. g) Non puenit ad finem iudicii. quod finis iudicii

est iuste iudicare. h) Vides ostemeraria vox sit. de ista

temeritate excusat eum Piero. infra sicut tactu est supra in-

divisio: et vere temeraria est ostem ad sufficiet litera: vñ

subdit. i) Et quodammodo. i. sufficiet litera. k) Blasphemare

tria signat que habent per hunc versum. Blasphemare cul-

po vel detraho vel reprehendo. l) Aduersus figulum.

Roma. ix. Nunquid dicit figuratus ei qui se fixxit quid me fecisti sic Hiero. xvii. Sicut lutum in manu figuli. sic vos in manu mea domus israel. m) Necnon et hoc animaduertendum. Hoc ostendit. quod spum prophetico loqui per quem sibi dicitur suorum intelligentia reuelatur. et hoc ptra puerum

dogma montani hereti-

ca qui dogmati-

zauit prophetas non

habere intelligentia

eorum que predice-

runt sed more insa-

nientium loqui Actu-

um. xxv. Insanis

paule multe lre ad

insaniam pertinunt.

Primo ergo ostendit

propheta loqui

spiritu prophetali quod

notas in visione pro-

phetica cum dicit.

m) Necnon et. p-

rophe visio est quod sci-

licet videbat prophe-

tie mysteria per in-

tellectum ad hanc spi-

ritus sancto reuelant-

re illuminatum: Sed

quia vero montanus

hereticus duplicitate

errabat. primo dice-

do quod prophete non

intelligebant quod dice-

bant. secundo quod quasi ame-

tes verba sua profere-

bant primi errores

elidit Hiero. dices.

Et aduersum mon-

tanum dogma peruer-

sum intelligit quod vi-

det: secundum elidit ibi.

n) Nec ut amens

loqui nec modo infa-

finitur. o) Dat sine

mente. i. sine intelle-

ctu. p) Sonus. verborum quasi non valens in loquendo co-
hibere spiritum suum Proverb. xxv. g) Sicut viri patrum et
absque murorum ambitu. ita vir qui non potest in loquendo
cohibere spiritum suum. Et istum duplum erit ore: secundum elidit
quod auctoritatem apostoli sumptam de. i. Cor. xiii. Continua litera sic. Non loquitur amens autem femina insanens.
q) Onde scilicet ut apparet prophetas et doctores
non ita loqui. r) Et id est etiam. s) Apostolis iubet. i. Cor. xiii. t) Ut si prophetantibus aliis fuerit revelatum
taceant qui proficerantibus aliis sue. reuelatum
fuerit elidit primi errorem scilicet quod prophete non intelligeret
que dicebant. propheta enim est rerum latentium peritrix vel pre-
sentium vel futurorum divina inspiracione manifestatio. Secundum autem scilicet quod prophete loquerentur ut amenes cohibe-
re spiritum non valentes postea elidit arguens ex his verbis apostoli
et dicens. v) Ex quo intelligit quod hoc sicut fui verbu apostoli
quod loquuntur et alios loqui permittunt. a) Cu quod ex voluntate
reticet. non inuitus aut coactus. b) Et aliis loqui dat ad
loquendum. intelligit inquit hominem. c) Posse et loqui et tacere
cu velit: vñ. i. Cor. xiii. Spum prophetarum prophetis subiectis
Glosa. Spiritus sanctus qui unus est sed pluraliter dicitur.
propter multos prophetas quos replet vel propter plura-
dona eius subdit est prophetis: ut quoniam volunt loqui pos-
sunt et non cogit eos sicut phitonius clamare aliqua vel
subticere. de habente autem spiritum phitonicum dicitur hic.

Prologus in abachuc

Dicitur autem in extasi. i. inuitus loquitur supplex coactus claram a phitonico spiritu ipsum agitare. **C**onfessacere nec loqui in sua parte habet. Sed contra. j. Reg. xxvij. dicitur. Est mulier huius phitonem in endo et non in loquere poterat cuicunque volebat. **R**espodeo quoniam phitonius spiritus venit adiuratus: ut aliquid reuelet tunc non auctoritate patet loquendi vel tacendi sicut patet de misericordia predicta. Secus est de obsessis ad insanias deductis de quibus loquitur hic. **N**on autem diversitas est. quod ad iurantibus existit ut sepius innoceat. quoniam auctoritate obseruit. quasi potestate super eos huius opprimit quantum permittit. Extasis sic agit papas dominum excessus metus qui sit ex pauro metus. et accipit huius in malo sicut et in libro ecclesiastice historie ubi dicitur. Illud mortuus qui in domino noite quoniam nubes ad fidem christi venerat. subrogato asie processione auditate nimis permissus accensum contrariis spiritibus in semetipsa locum dedisse. ac repeate in quodam metus excessu effectum. et velut spiritu actu plorique cepisse noua quedam et diversa ab his quoniam ex successione maiorum ecclesie tradita fuerat. In bono autem domini extasis. cum mens non a pauro alienata. sed inspiracione reuelationis assumitur.

Sed illud quoque discit. Hic ostendit contra quoniam prophetare intendit. Et ad evidenter am huius partis notandum quoniam sicut propheta nazarenus vaticinatus habuit in niniue et assyrios quoniam in tribus que vocantur isti vastuerunt et captiuauerunt et huius in consolatione populi captiuati. ita abachuc habet vaticinium contra nabuchodonosorem qui bus terra iuda vastata est. et hierusalem et templum est subuersus et huius in consolatione populi vastati et captivati. sicut duarum tribuum prophetat itaque in nabuchodonosore et chaldeos sive babylonios quoniam duas tribus captiuauerunt dicit igitur. **I**llud quoque discit et. **G**audet altiora nitenti. i. tendenti et ascendentibus ad sensum Irael. **D**icitur historia tibi interpter. i. exponit quatuor causas ad sensum Irael. **Q**ui vastauerunt. et tribus. iij. Reg. xvij. **K**ontra quibus iudas et hierusalem et. iij. Reg. xxvij. et. xxv.

Et ut scias et. Hic ostendit quo tempore propheta fuit. sicut tempore captiuitatis duarum tribus quoniam ex historia Daniel. xiiij. probatur. ubi narratur abachuc propheta missus fuisse cuicunque cibo ad danielen in lacu leonum qui erat in babylone. angelo. eum deportante. quoniam daniel de his qui in nabuchodonosore captiuati erant fuit. ut per principio danielis. **M**ixtus et. non legat in historia. sicut de missione abachuc ad danielen hoc de theodotio editio translata est. sicut dicit hiero. Daniel. xiiij. g. **N**on ergo siue et. quod recipiuntur dicta historia et quodam non. ostendit quoniam prophetam non debebat turbari aduersus dominum si non audiebat clamores oppositorum quoniam non erant exaudiendi quod prius ostendit per similitudinem sumptuosa prudenter medico. se-

per dato huius suum propositum. vni dicitur. **I**gitur quodam dicta historiam caluniantur a quibusdam recipit. non ergo. i. propter huius ratione ostendere quoniam. **O**stine quoniam recitat. illa de missione abachuc Daniel. xiiij. **P**ropter huius non recitat. virumque per nos est quod dimidius supra abachuc prophetasse aduersus babylonem et nabiuch. quoniam captiuaverant duas tribus. **Q**uidam enim recipit tunc planum est. quoniam. **R**ecipit etiam post factaz re. i. post captiuitate duorum tribuum. **S**ed liber abachuc texitur. contra captiuantes. sicut contra baby. et nabuch. **T**antum si non recipit. et tunc scribit propheticamente spiritu quem videntur cognoscere. sicut captiuitate duarum tribus per babylonios et ipsos babylonios postea destruendo. **E**saias. xxvij. **V**e quoniam predictis nonne et ipse predictaberis. **Q**uidam oia ista pudenter plana scribit in historiis. ubi dicitur. Porro abachuc fuit de tribu symeon. **H**ic pudenter captiuitates hierusalem venturam et animaduertentibus chaldeis fugit in solitudo. nam et erat incola in terra ista descendenter vero inde reliquis in egyptum quasi peregrinabat in terram suam. et scripsit in principio operis suis causas aduersus dum cur impius vastaret populum dei et sanctuarium eius. cur ipse clamaret et non exaudiret. **H**oc in consolatore aperte ei dominus calamitates circumstantium futuras per nabuchodonosorem. longe maiores. et tandem ipsum nabuchodonosorem et iudeum a murmure conuersus est ad precios. **V**erterimus enim Irael et. **Q**uis supra eodem in loco videbat propheta quoniam blasphemus inculpari. ubi dicitur. **H**ec dicitur generaliter accipere possum quoniam ex persona humana in patientie loquens ut in querlam voce et plena doloris erupat dices. Quare respicis preceptores et taces concilante ipso iustorem se. **H**ec autem loquitur nescienses iudicia diuinaria inuestigabilia et profundum divinitatum sapientia et scie et. **C**ontra quoniam ita videat videlicet homo ut deus. Homo tamen peritura respicit: de futura et eterna cognoscit. **E**t quoniam si egrotans et estuatis febribus aqua frigida scribit quoniam videntur cogiscit. In

aperuit ei dominus calamitates circumstantium futuras per nabuchodonosorem. longe maiores. et tandem ipsum nabuchodonosorem et iudeum a murmure conuersus est ad precios. **V**erterimus enim Irael et. **Q**uis supra eodem in loco videbat propheta quoniam blasphemus inculpari. ubi dicitur. **H**ec dicitur generaliter accipere possum quoniam ex persona humana in patientie loquens ibi. **H**ec et huius subdit. ipsum excusatio. et tanguntur huius tria. **P**rius enim ponuntur yba per prophetam quibusdam turbari aduersus dominum unde culpabilis videatur. secundum tagis locutum est canum vel ro. unde excusabilis indicatur ibi. **E**t huius dicitur per metus vel per mete angustia et. tertio dicitur quoniam ex persona humana in patientie loquens ibi. **H**ec et huius generaliter accipere possum. **D**icitur ergo. **V**erterimus. i. inter alia quoniam dicitur in prologo isto. **C**ausat aduersus deum propheta cur nabuchodonosorem. iij. Reg. xxv. **P**rophetans aurum. quoniam non fuit propheta. **A**ndeo ipse bene sciebat. **H**oc dicit in persona populi. **I**n igne probari. Ecclesiastes. iiij. **I**n igne probatur auxilium et argenteum. hoies vero receptibiles in camino humiliacionis Job. xxvij. **A**uro loco est in quodam statim. **E**t tres pueros Daniel. iij. **G**eneraliter inuestigabilia. **H**oc est. **D**icitur altitudo et. **Q**uidam non ita videt os i. Reg. xvij. Non iuxta intuitum hois ego iudicio. **H**oc enim videt ea quoniam parere dominus autem intuetur cor. **E**t quo si egrotas. **H**oc ostendit quoniam propheta non debebat turbari aduersus dominum si non audiebat clamores oppositorum quoniam non erant exaudiendi quod prius ostendit per similitudinem sumptuosa prudenter medico. se-

Liber Abachuc

cūdo h̄ p̄fmat per autem: sbl. Qd̄ intelligēs l̄ra sat̄ p̄z.
e H̄ciens cle. sue pon. fm q̄ ordinat in finem. f C̄tq̄
men. fm q̄ mō debito ordinat. g H̄cōm id q̄ miscōiaz
cōsecut̄ est. i. Thimo. j. f. Ideo miscōiam cōsecut̄ sum ut
in me primū oñderet xp̄c̄ lesns omnē patiam ad informa
tionē eoz qui credi
turi sunt illi in vita eterna. h H̄z nō
deficim⁹. i. Coz. iii. f. Et bñdicit de
um oñ tpe. i. Coz. j. a. H̄ndic⁹ dñs r̄. p̄s. H̄ndicat dñm in
om̄ tpe Thob. iii. Dñm tpe bñdic deū k. Qui p̄seuerau
rit Mathei. x. l. Et gloriāt in la
bore et dolore. ii. co
rinth. xii. Libenter
gloriaror in infirmi
tati⁹ meis. m. Et
cum hiere. dīc H̄ie
remie. xx. vbi nos
habem⁹. Jam oñl̄m
loquor vociferans.
iniquitatē et vastita
tem clamito dīc glo
sa Piero. q̄ sic inci
pit. lxx. q̄ amaro v
bo mō ridebo p̄ua
rictōez et miseriām
iuocabo. n. Et
quō ali⁹. s. pusillani
mis et carnalis.
o Iuocat deum
vta pñtib⁹ tribulati
onib⁹ eū eruat et im
minentēs repellat.
p Sic sanct⁹ vir et
bellator iuict⁹: sic
hieremias et paulus
qui dicebat ad Ro.
viiij. g. Quis nos se
parabit a charitate
xpi. tribulatō an an
gustia r̄. q. Et
exercendū se. q̄tum
ad sustinentiā.
r Et pbandū. q̄tū
ad p̄stantiā. s. Tribulatōez et miseriāz inuenire deside
rat Job. vi. H̄ec sic mihi cōsolatio vt affligens me dolore
nō parcat ps. Ego in flagella paratus sum r̄. t.
Explicit qualiscunq̄ expositio istius prologi.
Postilla Nicolai de lyra sup p̄pheta abachuc incipit.

C̄apitulum. j.
Q̄ uis q̄d̄ vidit abachuc. H̄ic incipit ipsius aba
chuc p̄pheta. et diuidit in duas ptes. sc̄z in pro
hemiu et tractatū. qui incipit ibi. H̄s q̄. In pro
hemio p̄ tangit breuiter materia hui⁹ p̄phete cum dicit.
a. Onus. i. p̄pheta de malo pene venturo sup regnū ba
bylonie. Sic enī naū p̄phanuit h̄ assyrios q̄ captiuauerunt
regnū. x. tribuū. iii. Re. xvij. sic iste p̄pheta uuit h̄ babylonio
os q̄ captiuauerūt regnū duay. iiij. reg. xl. et h̄ erat ad solu
tionē eaꝝ: q̄ destruccio q̄ cyru et dariū babylonioꝝ reḡ due
trib⁹ fuerūt de captiuitate liberare. i. Esdrei. j. sc̄o notificat
ancor: ex noie: cu dī. Abachuc. Et ex officio: cu dicit.
b. Qd̄ vidit. s. p̄phete. De tpe vō hui⁹ p̄phete dīc hie
ro. in plogo et expositores nostri cōiter q̄ abachuc p̄pheta
uit destruccioez babylonie post destruccioez templi et altar̄
ir̄lm p chadeos. c. H̄s q̄. H̄ic incipit tractat⁹. Et diui

dīt in duas ptes. q̄ p̄ ponit p̄phete denūciatio. sc̄o eius
dem oñ. ca. iii. Circa primū p̄pheta admirās p̄speritatem
Nabuch. tpalem. cū ipse esset idolatra pessim⁹ et ei⁹ pp̄ls
circa h̄ p̄ mouet dño q̄onez. sc̄o audit ei⁹ r̄n̄sionem. ca. se.
Prima in duas. q̄ p̄ ponit ipsi⁹ nabuch. p̄speratio: sc̄o
hui⁹ p̄speritatis ab
usio: ibi. H̄ec ē for
titudo. Prima i du
as. q̄ p̄ querit p̄phe
ta de p̄speritate na
bicho. p̄tra tudeos
sc̄o p̄tra pp̄los gli
os: ibi. Alspicite. Cir
ca primū dicit. p̄phe
ta nō solū i ḡsona
sua: h̄ alioꝝ tūstoriū
sui pp̄li dicens.

H̄ Bachuc luctator for
tis et rigid⁹ stat sup cu
stodiā suā et figit gradū sup
munitōez: vt xpm i cruce
cōtemples: et dicat. Opuit
celos gl̄ia e⁹ laudis ei⁹ ple
na ē fra Splēdor ei⁹ vt lux
erit cornua i māib⁹ ei⁹: ibi
abscōdita ē fortitudo eius

Explicit argumētū. Inci
pit abachuc p̄pheta. Ca. j.

Mus quod vidit
abachuc p̄pheta
H̄s q̄ dñe cla
mabo: et nō exau
dies. Vlocifera
bor ad te vim patiēs et nō
saluab̄. q̄re oñdisti mibi ini
ctatē et labore: vide p̄daꝝ et
iniusticiā h̄ me. q̄re respic
tēptores. et taces p̄culcā
te ipio iustiore se. Et facies
hoies q̄si pisces maris: et
q̄si reptilia nō hñtia duceꝝ
et factū est iudiciū et p̄tradi
ctio potētior. Prop̄t̄ h̄ la
cerata ē lex: et nō puenit vſ
q̄ ad finē iudicium. q̄ im
pi⁹ p̄ualet aduersus iustuz
p̄p̄fea egredieꝝ iudiciū p̄
uersū aspicite i gētib⁹ et vi
detet admirāti et obstupe

lem. l. Taces cōcul. impio. s. nabuc. et ei⁹ exercitus.
m. Justior se. i. pp̄lm iudicū colentē te. n. Et facies
hoies q̄si pisces maris p̄mittēdo q̄malores deuorāt mi
nores: sic est in piscib⁹ mar. o. Et q̄si repti. nō ha. duce
t. p̄ h̄ videſ q̄ nō h̄es curā pl̄de hoib⁹ q̄ de bestiis irrōna
bilib⁹: de q̄b⁹ dicit apl̄s. j. ad Coz. ix. Nunq̄d̄ ē cura deo d
bob⁹. p. Et fa. ē iudi. s. puerum. q. Et h̄dictio. veri
tati. q. Potētior. q̄ veritas succubit. r. Propter h̄
lac. ē lex. q̄ sit h̄ dictamē leḡ nature. P̄t etiā h̄ referit ad
legē mosaicā quā p̄bussert chaldei. s. Et non pue. vſq̄
ad finē. s. debitū. t. Judiciū. i. executio iusticie h̄ magis
ei⁹ h̄riū. v. Quia imp̄t̄ nabuc. x. Prevalat aduer
tūtū. iude pp̄lm: in q̄ erat iusti: in pp̄lo āt nabuc. nulli: cū
om̄s eēnt ydolatre. y. Propterea egre. iudi. puerum.
Judei em̄ in babylonia ducti freq̄nt iuiste p̄dēnabantiur
ad facultatū suā amissiōne: et aliquā ad mortē. Hoc etiā
aliter exponit̄ referēdo ad deū. y. Propterea r̄. i. pp̄
p̄dicta videſ q̄ a te egredieꝝ iudiciū p̄uersuz: et h̄ corā ho
bus. p̄funditatē iudicioꝝ tuor p̄siderare nescientibus.
z. Alspicite: h̄ p̄t̄ admirāt̄ p̄pheta potentia nabuc. h̄ alias
gētes: cu dī. Alspicite in gentib⁹ r̄. i. videbit̄ mirabilia.